

בגלגול שלישי, ורוכב על סוס ירק, וזה הגוף.

והם מזל אריה, מזל שור, מזל נשר, שעליהם נאמר הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר, ואם שלש אלה לא יעשה לה, לנפש, בשלשה גלגולים, שעושה לה שאר פסות ועונה, ויצאה חנם אין כסף, ועל שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו (עמוס ב א), ועל ארבעה דאיהו מזל אדם לא אשיבנו, דלא יקלקלו אותו.

אבר לצדיקים, ועשה חסד לאלפים, אלפים ודאי, שלשה גלגולים בהם הוא מרויח שלשת אלפים, שהם עולמות של פסופים, ולמי? לאהביו ולשמרי מצותיו. לרשעים שהם לא יחזרו בתשובה בשלשת הגלגולים הללו, נאמר בהם והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה. אמר: רבי, אם בן אני יורד, אלא שבע ארצות הן, ועולים לשבעים פנגד שבעים נפש, ושבע ארצות הן: ארץ, אדמה, ארקא, גיא, ציה, נשיה, תבל, והם שבעה מדורי גיהנם. אותה נפש שלא חזרה בתשובה בשלשת אלה, מוריד אותה הקדוש ברוך הוא למדורי גיהנם הללו, ושם נשפחת לדורי דורות.

ואם הוא צדיק, נאמר בו כי שבע יפול צדיק וקם. אמר לו רבי אלעזר: ואם הוא צדיק, למה ירד לשם? אלא כדי להוציא משם כל נפש ונפש שהרהרו תשובה ומתו בקצור שנים, והוא טורח בשבילו, והו מאמר ראשון שהוא בראשית.

תקון שלשים וששה

בראשית, זו מצוה ראשונה, שנרמזה בשלשים ושנים שבילים, שהם שלשים ושנים

תליתאה, ורכיב בסוסיא ירוקא ודא גופא. ואינון מזל אריה מזל שור מזל נשר, דעלייהו אתמר (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר, ואם שלש אלה לא יעשה לה (שמות כא יא) לנפשא בתלת גלגולין, דעביד לה שאר פסות ועונה, ויצאה חנם אין כסף (שם), ועל שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו (עמוס ב א), ועל ארבעה דאיהו מזל אדם לא אשיבנו, דלא יקלקלו ליה.

אבר לצדיקיא ועשה חסד לאלפים (שמות כ ה), אלפים ודאי, תלת גלגולין בהון איהו רוח תלת אלפין דאינון עלמין דכסופין, ולמאן לאהביו ולשמרי מצותיו (שם) לחיביא דאינהו לא יחזרון בתיובתא בתלת גלגולין אלין, אתמר בהון (ויקרא כג לא) והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה, אמר רבי אם בן אנה נחית, אלא שבע ארעין אינון, וסלקין לשבעין לקבל שבעים נפש, ושבע ארעין אינון ארץ אדמה ארקא גיא ציה נשיה תבל, ואינון שבע מדורין דגיהנם, ההיא נפשא דלא חזרה בתיובתא באלין תלת, נחית לה קודשא בריך הוא במדורין דגיהנם אלין, ותמן אתנשי לדרי דרין.

ואם הוא צדיק אתמר ביה (משלי כד טז) כי שבע יפול צדיק וקם, אמר ליה רבי אלעזר,

ואם הוא צדיק אמאי נחית תמן, אלא בגין לאפקא מתמן כל נפשא ונפשא מאלין דהרהרו בתיובתא ומתו בקצרות שנין, ואיהו טרח בגיניה, דא איהו מאמר קדמא דאיהו בראשית.

תקונא תלתין ותלת

בראשית דא פקודא קדמא, דאתרמיז

אלהי"ם של מעשה בראשית, עשרים ושנים אותיות ועשר אמירות שנקללו בהם. התקון הראשון יראה, ועליה נאמר ראשית חכמה יראת יהו"ה, שיש יראה ויש יראה. יראת יהו"ה זו השכינה, המלכות הקדושה, יראה רעה זו רצועה להלקות את הרשעים, ומי הוא? סם המות של סמאל, הנקבה שלו, יראת יהו"ה היא שכר למי ששומר מצוות לא תעשה, יראה רעה היא רצועה להלקות את מי שעובר עליהן.

קם רבי שמעון ואמר: אלעזר בני, יש מי שירא מהקדוש ברוך הוא כדי שייחיו את בניו ויגדלו עשרו בעולם הזה, ואם חסר מזה, אינו ירא ממנו, זה לא שם לו את יראת יהו"ה לעקר, אבל מי שירא את הקדוש ברוך הוא בין בטוב בין בצרה, זהו מי ששם את יראת יהו"ה בו לעקר, ששלש דרגות הן של יראה, יש יראה בין בטוב בין בצרה, ויש יראה שירא את הקדוש ברוך הוא בטוב ולא בצרה, ויש יראה שלא שם אותה עליו לעקר, בין לטוב בין לצרה. צדיק גמור שם אותה עליו לעקר בין לטוב בין לדין, הבינוני שם אותה עליו לטוב ולא לדין, הרשע הגמור לא שם אותה עקר, לא בטוב ולא בדין.

ורכמה השכינה נקראת יראה? שהרי היא נטלה מצד העמוד האמצעי. אלא כמו שהעמוד האמצעי נוטל מרחמים ודין, שהם ימין ושמאל, כך היא נוטלת משניהם, מצד השמאל זו נקראת יראה, פחד יצחק, שמצד הימין נקרא אהב"ה, וזו המצוה השניה שנאמר בה ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד. ומצד שני הצדדים הללו נקרא

בל"ב שבילין, דאינון ל"ב אלהי"ם דעובדא דבראשית, כ"ב אתוון ועשר אמירן דאתפלילן בהו, תקינא קדמא יראה, ועלה אתמר (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת יהו"ה, דאית דחילו ואית דחילו, (דף ע"ו ר"ע) יראת יהו"ה דא שכינתא מלכות קדישא, יראה רעה דא רצועה לאלקאה לחייביא, ומאי ניהו סם המות דסמאל, נוקבא דיליה, יראת יהו"ה איהי אגרא למאן דנטיר פקודין דלא תעשה, יראה רעה איהי רצועה לאלקאה למאן דאעבר עלייהו.

קם רבי שמעון ואמר אלעזר ברי, אית מאן דדחיל לקודשא בריה הוא בגין דייחון בנוי ויסגי עותריה בהאי עלמא, ואי חסר מהאי לא דחיל ליה, האי לא שוי ליה יראת יהו"ה לעקרא, אבל מאן דדחיל לקודשא בריה הוא בין בטיבו בין בעאקו, הא דא שוי יראת יהו"ה ביה לעקרא, דתלת דרגין אינון דיראה, אית יראה בין בטיבו בין בעאקו, ואית יראה דדחיל לקודשא בריה הוא בטיבו ולא בעאקו, ואית יראה דלא עליה לעקרא בין לטיבו בין לעאקו, צדיק גמור שוי לה עליה לעקרא בין לטיבו בין לדינא, בינוני שוי ליה עליה לטיבו ולא לדינא, רשע גמור לא שוי ליה עקרא לא בטיבו ולא בדינא.

ושכינתא אמאי אתקריאת יראה, דהא היא מסטרא דעמודא דאמצעיתא אתנטילת, אלא כמה דעמודא דאמצעיתא נטיל מרחמי ודינא דאינון ימינא ושמאלא, הכי איהי נטלא מתרוייהו, מסטרא דשמאלא דא אתקריאת יראה פחד יצחק, דמסטרא דימינא אהב"ה אתקרי, ודא פקודא תנינא דאתמר בה (ירמיה לא ב) ואהבת